

Nyhetsbrev 1/08

Red: Agderforskning, Kristiansand – november 2008

Vi vil med disse nyhetsbrev fokusere på eksempler på samhandlingsprosjekter som er igangsatt og gjennomført og samtidig belyse hvilke virkemidler som har blitt benyttet og hvordan. Kanskje vil disse eksemplene kunne inspirere lesere til nye spennende prosjekter....

VRI, Virkemidler for Regional innovasjon, forskning og utvikling er et program i Norges forskningsråd som startet opp i 2007. VRI-Agder har fått gjennomslag for en søknad med varighet fra 2007-2009. VRI skal legge til rette for samhandling mellom næringsliv, akademia og regionale myndigheter, og å knytte tette bånd til andre nasjonale og internasjonale nettverks- og systemvirkemidler.

Målet er å bidra til økt verdiskaping i næringslivet, gjennom økt samhandling mellom næringslivet og relevante FoU-miljøer. Denne prosessen kan følges og analyseres for å se på hvordan ulike typer av kunnskapsutvikling og læring bidrar til økt innovasjon og verdiskaping på Agder.

VRI er også ment å være et skritt i retning mot å definere innholdet i de regionale forskningsfond, hvor regionen selv må ta et større ansvar for FoU og innovasjon.

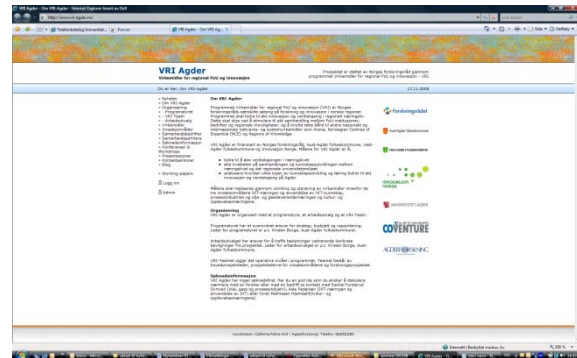
Bak prosjektet står næringsliv, nærings- og arbeidslivsorganisasjoner, offentlige aktører i Aust-Agder og Vest-Agder fylke, Universitetet i Agder og Agderforskning. Det er etablert et VRI-programstyre som ledes av Kirsten Borge, Regionalsjef i Aust-Agder fylkeskommune. For å oppnå den ønskede samhandlingen benyttes blant annet dialog-konferanser, kompetansmegling, personmobilitet, regional foresight, og bruk av forprosjektmidler.

Satsningsområdene i VRI-Agder bygger på de regionale prioriteringer og planer og omfatter:

- Prosessindustrien og olje- og gassleverandørnæringen
- IKT-næringen og anvendelse av IKT-kunnskap
- Kultur- og opplevelsesnæringene

Vil dere vite mer om VRI-Agder så finnes mer informasjon i [Årsrapporten for 2007](#) og [Strategi for kultur- og opplevelsesnæringene](#)

Ta også gjerne en titt på vår hjemmeside: www.vri-agder.no. Her finner dere mye nyttig informasjon blant annet kommende arrangementer, rapporter og workingpapers.

NYHETER FRA SATSINGSOMRÅDENE

Prosessindustrien og olje- og gassleverandørnæringen:

Torsdag 25. september inviterte Elkem Aluminium Lista til foredrag om Lean-prosessen som bedriften har hatt fokus på de siste 10 årene. Prosessen har ledet til økt effektivisering av driften. Svært mange av bedriftene fra Eydenettverket var tilstede. Etter seminaret var det omvisning på bedriften og påfølgende årsmøte i Eydenettverket.

NODE-klyngen har gjennomført en omfattende Foresight prosess med gjennomsnittlig 30-40 deltagere fra NODE bedriftene, det offentlige og akademia. VRI har bidratt med finansiering av prosessen. Sommeren 2007 ble Fremtidsprogrammet for Olje- og Gass industrien på Sørlandet lagt frem. I juli 2008 ble NODE Foresight Think Tank avsluttet. Resultatet av dette var 3 nye såkalte fyrårns-prosjekter - NODE Mekatronikk, NODE Miljø Footprint og NODE Samarbeid med det offentlige. Styringsgruppen for NODE Mekatronikk er etablert og har sitt første møte i november 2008. NODE Miljø Footprint har sendt søknad til Norges Forskningsråd (Petromax programmet). Svar vil

foreligge i desember 2008. NODE Samarbeid med det offentlige har hatt sitt første møte hvor politisk og administrativ toppledelse møtte styringskomiteen i EYDE og NODE og toppledelsen ved UiA. Foresight prosessen videreføres den 20. November med gjennomgang av scenarier og drivkrefter for utviklingen fremover sett i lys av den globale situasjonen. Noe av det som vil være i fokus er:

- ny president i USA
- finanskrisen
- kronekursen
- oljeprisen
- GIEK og Eksportfinansrammene oppbrukt
- Russlands aktive oppkjøp av aksjer i europeiske selskaper.

En videreføring av Foresight gjør bedriftene bedre rustet til å møte de utfordringene de står overfor på kort og lang sikt.

IKT-næringen og anvendelse av IKT-kunnskap

Hovedmålsetningen i VRI prosjektet er å styrke konkurransekraften til IKT næringen i Agder gjennom økt samarbeid og økt FoU aktivitet.

God kobling! (11. november 2008)

Polewall ("stolpe-vegg") er et nytt selskap som jobber med teknologi for å møte den såkalte "last-mile" utfordringen i en bredbåndsinfrastruktur - altså den siste strekningen fram til sluttkunden. Selskapet tar bruk innovativ teknologi basert på optisk frittroms kommunikasjon.

Polewall hadde selv identifisert at de kunne ha stor nytte av å benytte såkalt maskenett (mesh network) teknologi, men denne kompetansen har ikke Polewall selv. Lite visste de også om at på Fakultet for Teknologi og Real FAG ved UiA i Grimstad, så sitter Frank Li som er internasjonal ekspert på nettopp maskenett og routingprotokoller.

Gjennom VRI prosjektet ble Frank og Jan Eide i Polewall introdusert for hverandre og resultatet ble et forprosjekt finansiert av VRI der Polewall sammen med UiA og en-to andre bedrifter på Sørlandet deltar. Dette forprosjektet skal blant annet se på hvordan maskenett teknologi kan benyttes i et nettverk basert på optisk kommunikasjon.

Forskning innenfor maskenett er hovedsaklig gjort på tradisjonelle Wlan og Wwan så koblingen til optiske nett er derfor ny og spennende i seg selv. Samarbeidet og forskning på området blir sett på som svært relevant, så det er allerede utarbeidet en søknad med tanke på et større prosjekt der Polewall, UiA m.fl. vil delta.

Kultur og opplevelsesnæringene

Lord of the Rings-turismen på New Zealand, Harry Potter-turismen i Storbritannia, Arn-turismen i Sverige... listen kan gjøres lang. Film blir i økende grad en markedsføringskanal og attraksjonsutvikler for turistdestinasjoner. Filminnspillingsplasser og historiske plasser blir til attraksjoner for kulturturismen. Kristiansandsbaserte Penelope Film holder på med å produsere en familiefilm om de tidligere skambelagte barnevandringene på Sørlandet som skjedde fra ca 1830 til 1910. Barn vandret ut etter bestemte stier fra de fattigere vestre delene av regionen til de mer rike østre delene for å forsørge seg selv og familien i sommerhalvåret. Filmen kommer til å hete "Yohan - barnevandrerens" og blir en lett tilgjengelig familiefilm i likhet med klassiske Disney-filmer med god lettfattelig moral basert på en spennende og god historie. Penelope Film og Agderforskning har siden våren 2008 samarbeidet omkring spørsmålet hvordan familiefilmen kan skape næringsutvikling i Agderkommunene. Hvordan kan filmen hjelpe til med å aktivere de historier og den kulturarv som finns omkring barnevandringene og hvordan kan det lede frem til kulturbasert næringsutvikling? Det VRI-finansierte forprosjektet er et pionerprosjekt i Norge som munnet ut i en rapport og en dialogkonferanse der resultatene ble presentert. De innbudte var de kommunene i indre Agder som krysses av barnevandringstiene. Noen kommuner har allerede begynt arbeidet med å legge til rette for en barnevandringssled langs de gamle stiene. Utfordringen er imidlertid å foredle barnevandringssleden til en destinasjon, men også hvor den kulturbaserte plassutviklingen kan tjene Penelope Film.

Dialogkonferansen etablerte en arbeidsgruppe som skal koordinere det videre arbeidet.

DIGITAL OPPLEVELSESNÆRING

Delta i fremtidskapsel - en foresight, et forskningsprosjekt og en dokumentarfilm, fordi vi ikke vet, hva unge på sørlandet ønsker seg for fremtiden!

Ca. 20 ambisiøse, unge mennesker mellom 17-33 år setter seg sammen en weekend for å diskutere og eksperimentere med forskjellige fremtidsscenarioer...

"Fremtidskapsel" handler om unges visjoner, drømmer, mareritt eller skremme-bilder for fremtiden og for Sørlandet...

Slik lød innbydelsen til Sørlandets ungdom sommeren 2008. Målet med Fremtidskapsel var å skape et møtested for en travel ungdom og å generere samarbeid mellom forskjellige unge miljøer for å forbedre fremtidens Sørlandet.

Formålet var videre å initiere en foresight-prosedyse, dvs. undersøke unges sosiale verdier, deres opplevelse av sammenhengen mellom arbeid, familie og fritidskultur samt oppnå konklusjoner på, hva som der kan få unge til å leve og arbeide på Sørlandet i fremtiden.

Allerede nå er Fremtidskapsels kulturelle branding av Sørlandet blitt presentert i forbindelse med Regionalplan Agder og de unges synspunkter er blitt hørt og tatt i betraktning.

Men Fremtidskapsel skulle være et kreativt prosjekt mellom unge fra vidt forskjellige næringer innenfor kulturliv, Olje, gass og prosessindustrien samt IKT-næringer. Fra begynnelsen har Fremtidskapsel vært produktorientert og har skullet munne ut i en interessant og allment formidlet dokumentarfilm om unges visjoner om Det Gode Liv.

Således deltok 21 unge mennesker som produsenter og aktører i en dokumentarfilmsprosess. Arbeidet med dokumentaren foregår enda og målet er, at filmen skal

delta i konkurransen på Kortfilmfestivalen i Grimstad 2009.

Agderforskning takker de 21 unge som deltok i Fremtidskapsel. Uten dere var dette prosjekt aldri blitt mulig!

Fremtidskapsel er utviklet av Agderforskning, gruppen for Kultur og næring samt gruppen for Innovasjonsledelse. VRI-IKT og VRI Olje, gass og prosessindustri har bistått med engasjement, finansiering samt rekruttering av unge fra de respektive næringsområder.

Forskerprosjektet/ Innovasjonsforskningsprosjektet i VRI-Agder

Forskerprosjektet analyserer hvordan viktige deler av næringslivet på Agder bygger opp kunnskap og gjennomfører innovasjoner. Prosjektet studerer hvordan kunnskapsoppbygging og innovasjon skjer i enkeltbedrifter og i samspill mellom bedrifter innbyrdes og med universitetet i Agder, forskningsinstitutter og andre kunnskapsorganisasjoner. I tillegg analyseres hvordan virkemidler for å styrke innovasjonsevnen i bedrifter utvikles gjennom regionale, politiske prosesser. Forskerprosjektet skal få fram lærdom fra samspillsaktivitetene i VRI-Agder og være en diskusjonspartner for det øvrige VRI-prosjektet i Agder. Vil du vite mer generelt om forskerprosjektet ta kontakt med Professor Hans Chr. Garmann Johnsen ved Universitetet i Agder.

Et av de foreløpige funnene fra prosjektet er at for eksempel utstysleverandører til olje- og gassindustrien innoverer ut fra erfaringsbasert kunnskap og learning by doing. De viktigste aktørene for å utvikle innovasjoner er krevende kunder, dvs. bedrifter som kjøper produkter fra olje- og gassindustrien på Sørlandet. Denne måten å innovere på involverer i liten grad universiteter og forskningsinstitusjoner og forklarer hvorfor det hittil har vært så lite samarbeid mellom disse bedriftene og for eksempel Universitetet i Agder. Vil du vite mer om denne delen av forskerprosjektet og funnene derfra ta kontakt med professor Arne Isaksen ved Universitetet i Agder eller seniorforsker James Karlsen, Agderforskning.

Kontaktpersoner

Har du innspill til spennende samspillsprosjekter, eller lurer på hva VRI er og hvordan VRI kan brukes, så ta kontakt med:

Cathrine Fahre Holt

Rolle i programmet: Prosjektleder for VRI-Agder

Telefon: 926 52 280

Epost: cfh@aforsk.no

Rachel Funderud Syrtveit

Rolle i programmet: Prosjektleder for innsatsområdet olje, gass og prosessindustrien.

Telefon: 99 64 34 21

Epost: rachel.f.syrtveit@uia.no

Asle Pedersen

Rolle i programmet: Prosjektleder for innsatsområdet IKT-næringen og anvendelse

Mobil: 98 43 83 53

Epost: asle.pedersen@coventure.no

Kirsti Mathiesen Hjemdahl

Rolle i programmet: Prosjektleder for Kultur og opplevelsesnæringene

Telefon: 954 95 930

Epost: kmh@aforsk.no

Hans Christian Garmann Johnsen

- Observatør-

Rolle i programmet: Prosjektleder for Innovasjons- og organisasjonsforskningsprosjektet

Telefon: 37 25 31 60

Mobil: 918 03 733

Epost: hans.c.g.johnsen@uia.no